

استان بوشهر

محمد دشتی

بیشتر آشنایی

با پایتخت

استان بوشهر از استان‌های جنوبی ایران و هفدهمین استان بزرگ کشور به لحاظ مساحت محسوب می‌شود که در حاشیه خلیج فارس قرار دارد. بندر بوشهر مرکز این استان است.

این استان با سابقه و قدمت تاریخی و فرهنگی، به علت قرار گرفتن در ساحل استراتژیک خلیج فارس، صادرات و واردات دریایی، صنعت صیادی، وجود ذخایر نفت و گاز (پارس جنوبی و شمالی)، کشاورزی و نخل‌داری و وجود نیروگاه‌هایی از اهمیت راهبردی و اقتصادی زیادی برخوردار است؛ به گونه‌ای که حتی پایتخت انرژی ایران لقب گرفته است.

موقعیت

استان بوشهر از شمال به استان خوزستان و قسمتی از کهکیلویه و بویراحمد، از جنوب به خلیج فارس و قسمتی از استان هرمزگان، از شرق به استان فارس و از غرب به خلیج فارس محدود است. این استان با مساحتی حدود ۲۷۶۵۳ کیلومترمربع، جمعیتی برابر ۸۸۶۲۶۷ نفر دارد.

اقتصاد

اقتصاد استان به بخش‌های کشاورزی، دامداری، شیلات و تا حدودی به صنعت متکی است. استان بوشهر از نظر تولید خرما یکی از استان‌های مهم کشور به شمار می‌رود. علاوه بر این، صید ماهی یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های اقتصادی مردم این استان را تشکیل می‌دهد. صنایع این استان نیز به دو بخش دستی و ماشینی تقسیم می‌شوند و مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از صنایع کشتی و لنج سازی، توربوفی، کوزه، سفال... به غیر از شرکت ملی صنایع دریایی و نیروگاه آتمی، مالکیت صنایع استان عمده‌تاً به بخش خصوصی تعلق دارد.

نیروگاهها

نیروگاه‌های گازی تولید برق کنگان، بوشهر، خارک و نیروگاه آتمی بوشهر، که توان تولید و بهره‌برداری بیش از هزار مگاوات برق در فاز اول را دارد، از پتانسیل‌های اصلی تولید انرژی استان به حساب می‌آیند.

نشریات بوشهر

مطبوعات در بوشهر سایقه‌ای صد ساله دارند. تبادل فرهنگی، اقتصادی و سیاسی بوشهر با نقاط دیگر جهان موجب ارتقاء فرهنگی، سیاسی و گسترش چاپ و نشر

روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌های مختلف از دوران مشروطه‌ی در بوشهر شده است. روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌هایی چون ندای جنوب، سنتگلاخ، دریاکنار، پست خلیج، عرشه، طلوع، مظفری، اصلاح، ندای حق و... در دهه‌های گذشته تا زمان کودتای سال ۱۳۳۲، در بندر بوشهر، چاپ، نشر و توزیع می‌شده است. بعد از انقلاب اسلامی ایران با تأخیر چند ساله، اولین هفت‌نامه بوشهر «آئینه جنوب» در سال (۱۳۷۳) نشر گردید و «تسیم جنوب» دومین هفت‌نامه استان بوشهر و قدیمی‌ترین نشریه در حال انتشار بوشهر از اسفند ماه ۱۳۷۶ تاکنون است.

آئینه جنوب، نسیم جنوب، ماهرویان، خبر بوشهر، لیان، پیغام، شناشیر، خلیج فارس، فایز، دلوار، صدای بوشهر، سینیز، نصیر جنوب، اتحاد جنوب، دریای جنوب، دریادلان، میثاق منتظران و دلیران تنگستان از جمله نشریات بوشهرند.

- منابع
1. طاهری، رضا، از مرواید تا نفت (در زمینه تاریخ خلیج فارس).
  2. کنین، عبدالحسین، جغرافیای طبیعی و انسانی بوشهر، تهران، طلوع داشت، ۱۳۸۷.

بوشهر میراث

برخی از دیدنی‌های تاریخی شهر بوشهر و حومه

عمارت کازرونی

عمارت کازرونی در خیابان خلیج فارس قرار دارد. مردم آن جا را به عنوان باشگاه ملوانان سابق هم می‌شناسند. این بنا بخشی از اداره میراث فرهنگی بوشهر را در خود جای داده است. در این ساختمان بروشورها و نقشه‌گردشگری بوشهر را هم می‌توان به رایگان دریافت کرد.

مسجد کوفه

این مسجد از بنای‌های مذهبی بافت قدیم بوشهر است که در محله بهبهانی‌ها قرار دارد. این مسجد در دوره ناصرالدین شاه ساخته شده و به دلیل این که ساختمان آن شباهت زیادی به مسجد بزرگ شهر کوفه دارد، به این نام معروف شده است.

موزه مردم‌شناسی

این بنا که در دوره قاجار ساخته شده در بافت قدیمی شهر بوشهر در محله بهبهانی واقع است. بنای مذکور از سال ۱۳۸۴ به موزه مردم‌شناسی بوشهر تغییر کاربری داده و از بخش‌های مختلفی برای نمایش زندگی مردم بوشهر در زمان‌های گذشته تشکیل شده است. هنرهای سنتی، پوشاک، صنایع دستی و بسیاری چیزهای دیگر را که دیگر نشانی از آن‌ها در زندگی مردم بوشهر نیست، در این جا می‌توانید ببینید.

عمارت دهدشتی

این عمارت بعد از پارک ساحلی و خیابان لیان قرار دارد. در این بنا که در دوره قاجار توسط حاج غلامحسین دهدشتی

یکی از تاجران بزرگ روغن ساخته شد، استناد تجاری زیادی پیدا شده که هم اکنون در همان جا نگهداری می‌شود. این عمارت اکنون تبدیل به کتابخانه بوشهر شده است.

○ حومه بوشهر نخلستان

اطراف بوشهر پر از نخلستان‌های بزرگ است. تمرکز نخلستان‌های استان بوشهر در دو شهرستان دشتستان و تنگستان است. غیر از نخلستان و نخل، درخت‌های انگیر معابد هم از جمله درخت‌های دیدنی در جنوب ایران است که در بعضی از نقاط شهر بوشهر، جزیره خارک و سواحل شهرستان عسلویه روییده‌اند.

موزه رییس‌علی دلواری

خانه رییس‌علی در دلوار تنگستان به موزه مردم‌شناسی تبدیل شده است. شهر دلوار در ۴۵ کیلومتری بوشهر قرار دارد و در این موزه اشیایی متعلق به خود رییس‌علی به همراه ابزارهای کار سنتی و کشاورزی مردم منطقه را می‌توان دید. از بوشهر تا دلوار حدود نیم ساعت راه در پیش دارد.

گناوه و بندر دیلم

با آن که گناوه و بندر دیلم فاصله‌ای حدود ۲۰۰ کیلومتر از بوشهر دارند، اما به دلیل اجناس مناسب، ارزش رفتن و دیدن دارند. اگر قصد خرید دارید به آن جا هم سری بزنید و از بازار آن که به بازار اجناس خارجی معروف است خرید کنید. از بوشهر با تاکسی و مینی‌بوس هم می‌توانید به گناوه و بندر دیلم بروید.

حکایت رشد

و سهیلان

اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر

عکس: رضا عنصر سیار

ولی در همین مدت، جلسه‌ای در رابطه با مجلات رشد با مدیران مدارس ابتدایی داشته‌ایم و تضمیم داریم این جلسات را با مدیران مدارس راهنمایی و متوسطه هم داشته باشیم.

به نظر من بچه‌های راهنمایی و دبیرستان بیشتر به دنبال مطالب علمی هستند. شاید در مقطع ابتدایی، شعر و قصه و داستان مخاطبان شما را اقناع کند ولی این‌ها به تنهایی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه را اقناع نخواهد کرد. دانش آموزان متوسطه باید آینده شغلی و مسائل مرتبط با آن را در این مجلات ببینند.

به طور مثال، بچه‌ها به مطالبی که در رشد برخان ریاضی چاپ می‌شود علاقه دارند و چون این نشریه فصل‌نامه است، می‌توانیم بخشی از مطالب آن را در رشد نوجوان و رشد جوان چاپ کنیم تا بچه‌ها انگیزه بیشتری برای خواندن این مجلات داشته باشند.

○ حسین رنجبر، معاون آموزش متوسطه

ما به تأثیر مجلات رشد در رفع نیازهای مخاطبان اعتقاد داریم. حالا هم به دنبال برنامه‌هایی هستیم که این مجلات را بیشتر وارد صحنه کنیم و بهره‌وری بهتری داشته باشیم، در مقطع ابتدایی و راهنمایی هم استقبال خوبی از مجلات شده است ولی متأسفانه مدارس متوسطه، خیلی از این قضیه استقبال نکرده‌اند. من علت این موضوع را در سطح شهر بوشهر عدم انگیزه لازم بین مخاطبان می‌دانم، گروههای آموزشی برای توزیع مجلات و دانش آموزان برای دریافت آن‌ها به انگیزه قابل توجهی دلگرم نیستند.

البته این که در هر شماره یک استان هم معرفی شود، کار خوب و در حقیقت مؤثری است. نکته دیگر این است که ما در سطح شهر بوشهر حدود ۱۵ هزار نفر دانش آموز متوسطه داریم ولی حتی در بخش کتاب‌های کمک درسی هم پرس‌ها استقبال خوبی ندارند. البته این عدم استقبال مختص مجلات رشد نیست. کنکور ما هم این وضعیت را داره، یعنی آمار کلاس‌های کنکور دختران ۳

برابر آمار کلاس‌های کنکور پسران است. بالاخره در مورد همه کارها، انگیزه کارهای انجیزه‌هایی را برای بچه‌ها فراهم کنیم تا آن‌ها بیشتر به مجلات روی بیاورند.

○ فاطمه هادی‌نژاد، معاون آموزش ابتدایی

من سال گذشته، شاهد این بودم که در دوره متوسطه دانش آموزان آن گونه که شایسته است از مجلات رشد استقبال نمی‌کنند. امسال ما یک سری تبلیغات در وبلاگ‌هایی که در اختیار داریم کرده‌ایم و صفحاتی را به این مجلات اختصاص داده‌ایم و حتی با ارسال بخش‌نامه‌هایی به مدارس، مدیران را تشویق کرده‌ایم تا فعالیت بیشتری در این زمینه داشته باشند.

در سطح شهرستان بوشهر مدارس ابتدایی ما صدر رصد اشتراک دارند ولی در مقطع راهنمایی و متوسطه آن چنان که شایسته به نظر می‌رسد از این مجلات استقبال نشده است.

به نظر می‌رسد اگر ما در مورد مجلات رشد از دانش آموزان نظرسنجی کنیم و نظر آن‌ها را در تهیه مجلات دخالت دهیم، میزان استقبال افزایش خواهد یافت.

تشویق مدیران هم در این زمینه مؤثر خواهد بود. یعنی اگر مدیران به گونه‌ای تشویق شوند که انگیزه لازم را کسب کنند، می‌توانند نقش مؤثری در معرفی و توزیع مجلات رشد در بین دانش آموزان داشته باشند.

○ محمدحسن زارع، مسئول توزیع مجلات رشد

مدت زمان زیادی نیست که بنده مسئولیت توزیع مجلات رشد را در شهرستان بوشهر به عهده گرفتم؛

دکھل لالہ مدرسہ پیدائشند

مخاطبان بایکشہ خودا

گفت و گو با محمد حاجیزاده
مدیر کل آموزش و پرورش استان بوشهر

از ظرفیت‌های دنیای مجازی غافل نشوید
تردیدی نیست که شما در کنار مجلات رشد به رسانه‌های دنیای نوبن مانند رسانه‌های دیجیتالی، اینترنت، اینترانet و دنیای مجازی هم توجه دارید و حوزه فعالیت خود را از مجلات رشد که به شکل کاغذی منتشر می‌شوند، به این حوزه گسترش داده‌اید و باید به گونه‌های عمل کنید که از همه ظرفیت‌های این فضای جدید به خوبی بهره ببرید.

از طرف دیگر، معلمان ما باید بتوانند از طریق دنیای مجازی با شمارابر تباطی پیدا کنند. آن‌ها باید این طور توجیه شوند که بخشی از کارهای پژوهشی و تحقیقی خود را به سمت مجلات رشد هدایت کنند تا دانش آموزان ضمن انجام کارهای مورد نظر آشنايی بيشتر و عميق‌تری با اين مجلات پیدا کنند.

کلید موفقیت شما در مجلات رشد یک جمله است. مخاطب باید گمشده خود را در آن پیدا کند. چنین امری مستلزم آن است که این رسانه آموزشی هر سال رو به جلو و بهتر از سال قبل بوده و مطالب مورد نیاز دانش آموز و معلم نیز در آن درج شده باشد. مطمئن باشید که اگر این مجلات نیاز معلم و دانش آموز را برطرف کنند، خواهان زیادی خواهند داشت.

ماهمه یک خانواده‌ایم

مطمئن باشید که ما از آن جا که یک خانواده هستیم، دوست داریم مجلات رشد در بهترین وضعیت و به نیکوترين شکل به دست مخاطبان خود برسند و این نشریات را به نوعی ابزار کار خود و همکارانمان می‌دانیم، قطعاً ما و شما برای یک ریالی که بابت این مجلات هزینه می‌شود مسئولیم و باید برابر همان یک ریال، خروجی مناسب داشته باشیم، البته در این مسیر ما هم در کنار شما هستیم. من این مطلب را به این دلیل می‌گویم که مجلات رشد در بسیاری از مقاطع برایم بسیار راهگشا و مفید بوده‌اند.

گفت و گو با کبری حسامی
معاون آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر

مجلات رشد می‌توانند نقش مهمی را در خصوص فهم بهتر این طرح‌ها ایفا کنند. فرض کنید یک همکار ما در استان آذربایجان غربی این طرح‌ها را به شکلی خلاقانه و موفق اجرا کرده است. اگر تجربه موفق وی در این مجلات معنکش شود، الگویی خواهد بود برای معلمانی که احیاناً به دلیل کمبود آموزش‌های لازم و یا دیگر مشکلات نتوانسته‌اند به خوبی با این طرح‌ها همراه و همگام شوند.

○ شما خودتان در استان چه کنمکی می‌توانید به ما داشته باشید؟
ما قریب به ۴۵۰۰ معلم همکار داریم که شاید بتوانیم ادعا کنیم به همین تعداد نیز تجربه وجود دارد. اگر زمینه‌های لازم ایجاد شود، می‌توانیم از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های آنان در جهت غنی تر شدن بیشتر مجلات رشد استفاده کنیم.

○ فرصت می‌کنید مجله رشد آموزش ابتدایی را ببینید؟
بله، به خصوص از روزی که مسئولیت معاونت آموزش ابتدایی آموزش و پرورش استان بوشهر را بر عهده گرفته‌ام آن را با دقت بیشتری مطالعه می‌کنم. قبل از هم که مدیر بودم ببیشتر مجلات مربوط به مدیریت رامطالعه می‌کدم، البته در این خصوص کتاب‌های مرتبط را می‌خوانم و خودم را در هیچ زمان و زمینه‌ای بی‌نباز از مطالعه نمی‌داشم.

اعتقاد دارد، حرکتی که مجلات رشد برای اختصاص صفحاتی به استان‌ها آغاز کرده‌اند، اتفاق مبارکی است و می‌گوید: من احسان می‌کنم هر چه این تعاملات و هماندیشی‌ها بیشتر باشد، کارها بهتر پیش خواهد رفت. کبری حسامی در فرصتی یک ساعت، با سردبیر مجله رشد آموزش راهنمایی تحصیلی به گفت و گو نشسته است که چکیده آن را در این جامی خوانید.

○ شما نسبت به مجلات رشد چه دغدغه‌های خاصی دارید؟

به نظر می‌رسد مادر مجلات رشد معلمان باید بیشتر روی طرح‌هایی که در حال اجرا هستند کار کنیم، مثل ادروره ابتدایی طرح ارزش‌بایی کیفی - توصیفی و یا طرح کرامت را داریم، معلم ما در خصوص ارزش‌بایی کیفی - توصیفی یا پوشش کار مشکل دارد و نیازمند این است که اطلاعات بیشتری داشته باشد و یا از تجربیات همکاران خود در این زمینه مطلع شود؛ در این میان،

آموزشگر مکالمی

گفت و گو با ایرج نظری
معاون آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر

محاوره روزانه است. این آیات هر روز شش بار تکرار می‌شود و اصل و ترجمه فارسی آیات مورد نظر به این صورت در ذهن دانش‌آموزان و معلمان ماندگار می‌شود.

در مجموع مدت زمان تلاوت آیات برای هر دانش‌آموز در طول سال تحصیلی ۴۸ ساعت است که موجب تأثیرگذاری و تسربع بر یادگیری دیگر دروس نیز می‌شود.

وی در مورد مجلات رشد هم گفت: کاری که در مجلات رشد انجام می‌شود، واقعاً قابل تقدیر است و از هر جهتی که ما به آن می‌نگریم، ارزشمند به نظر می‌رسد. سابقه درخشنان این مجلات و کارامدی و روزآمدی آن‌ها می‌تواند این امید را ایجاد کند که آینه‌ای شفاف برای انعکاس فعالیت‌های استانی آموزش و پرورش باشند. شمامی توانید علاوه بر جذابیت‌های طبیعی و تاریخی استان، وضعیت آموزش و پرورش، نظرات معلمان، خواسته‌های مخاطبان و برنامه‌های اجرا شده را در ویژه‌نامه‌های استانی خود انعکاس دهد.

بعد از برگزاری سومین همایش بزرگ مجریان طرح همگام با قرآن کریم در استان بوشهر با ایرج نظری گفت و گو: یکی از طرح‌ها و برنامه‌های آموزش راهنمایی، طرح همگام با قرآن کریم است که از سال تحصیلی ۸۸-۸۹ در تعدادی از مدارس منتخب آغاز شده و هر سال به شکل گستردگر در مدارس اجرا می‌شود.

در این طرح، در ابتدای هر ساعت درسی و در طول سال تحصیلی دانش‌آموزان با همکاری معلم همان درس در مدت سه دقیقه آیاتی از قرآن را که از قبل مشخص شده است و اثر بیشتر و بهتری بر دانش‌آموزان دارد، تلاوت می‌کنند.

هدف از این طرح، تقویت روح‌خواهی، آشنایی با ترجمه آیات، انس بیشتر با قرآن کریم و استفاده از آیات در زندگی و

پیش‌نیاز پیش‌نیازی آموزشی

گفت و گو با عبدالرضا عبدالله پور
رئیس گروه آموزش راهنمایی و هدایت تحصیلی استان بوشهر

عبدالرضا عبدالله پور در محل خانه معلم بوشهر به سراغمان می‌آید. به نظر می‌رسد، سال‌های طولانی خدمت در آموزش و پرورش تجارب زیادی را به او آموخته است. می‌گوید: گمان می‌کنم، مجلات رشد با مسئولان مقاطعه ابتدایی و راهنمایی ارتباط کمتری دارند و این دوستان فاقد شناخت و آگاهی لازم نسبت به این مجلات هستند.

صفحاتی ویژه گروه‌های آموزشی و تکنولوژی استان‌ها داشته باشید به نظر بنده مجلات رشد جزو غنی‌ترین مجلات موجودند و من شخصاً در کارگاه‌هایی که برای همکاران برگزار می‌شود از آن‌ها بسیار استفاده می‌کنم؛ در جلسات بحث و گفت و گو با معلمان نیز از مطالب این مجلات بهره‌های زیادی می‌برم. امیدواریم با این همت‌والایی که دوستان در تحریریه مجلات رشد دارند

و با ارتباط‌هایی که با استان‌ها برقرار می‌کنند، محتوای مجلات غنی‌تر و کارایی و کارامدی آن‌ها بیشتر شود.

پیشنهاد من این است که در مجلات رشد این صفحه‌ای ویژه رؤسای گروه‌های آموزشی و تکنولوژی در نظر بگیرند تا آنان ارتباطی وثیق با این مجلات داشته باشند.

نکته مهم دیگر این است که نیازهای آموزشی مدیران هم باید در این مجلات دیده شود و این نیازهای طور شایسته پاسخ داده شود. طرح‌های زیادی عرضه می‌شوند که لازم است نسبت به آن‌ها اطلاع‌رسانی مناسبی صورت گیرد و مجلات رشد بستر مناسبی برای این کار هستند. اگر ما کارمان را به درستی انجام دهیم، دیگر استان‌ها منتظر وزارت خانه نخواهند بود که به فرض طرح آموزش قرآن را چگونه اجرا کنند.

اعتقاد دارم مجلات رشد با مشارکت استان‌ها غنی‌تر خواهند شد.

چهل سال است بوشهری

گفت و گو با عبدالحسین کنین، معلم پیش کسوت بوشهری

می شود، مردم به بوشهر که بندر کوچک ماهیگیری بوده است می آیند و در این جا جمع می شوند و بندر بوشهر شکل می گیرد.

بوشهر، شهر اولین های حوزه فرهنگ

ما در زمان محمد شاه قاجار چاپ خانه سنگی داشته ایم. قدمت این چاپ خانه به دلیل وجود تجارت و اسناد مورد نیاز آن از قدمت مدرسه در بوشهر هم بیشتر است. در زمان مشروطیت و حتی قبل از آن، این استان دارای روزنامه بود؛ سنگلاخ، ندای ایران، خلیج ایران، ندای جنوب، نورافشان و مظفریه از روزنامه های آن دوره هستند. چند روزنامه هم از هند و مصر وارد این بندر می شد. این همه حاکی از این است که مردم اهل مطالعه بودند.

مجلات رشد چوب بی رغبتی مخاطبان نسبت به مطالعه رامی خورند

به اعتقاد من کسانی که در مجلات رشد قلم می زنند، فوق العاده به حوزه کاری خود مسلط هستند. من در گذشته خیلی از این مجلات در کلاس های درس بهره برده ام و همیشه معلمان و دانشجویان را به استفاده از مجلات رشد تشویق کرده ام. الان هم زمانی که به مناسبتی این مجلات رامی خوانم، احساس می کنم نقش خود را در آموزش و پرورش به خوبی انجام می دهنند.

معلم ما که به کلاس درس می رود، به مجلات رشد نیاز دارد و این مجلات می تواند ابزاری مناسب برای توفيق او باشد ولی متأسفانه او به این مجلات کم اعتماد یابی اعتماد است که این ها همه مایه تأسف است.

البته من خیلی نالمید نیستم ولی عرضم این است که این مجلات باید بیشتر از وضعیت فعلی مورد استفاده قرار گیرند. شما هم باید نالمید شوید. تعلیم و تربیت همیشه با سختی و مرارت همراه بوده است. البته شیرینی این کار هم به سختی های آن است.

عکس های دوران جوانی اش را در مدرسه سعادت دیده ایم. هنگامی که او را در مدرسه شهیده سه هام خیام ملاقات می کنیم، این احساس به ما دست می دهد که عشق به آموزش و درس و مدرسه، طراوت و سرزنشگی را در چهره اش ماندگار کرده است. عبدالحسین کنین، معلم پیش کسوت بوشهری و نویسنده کتاب «جغرافیای طبیعی و انسانی بوشهر» از خودش این گونه سخن می گوید: آخرین مدرک تحصیلی من کارشناسی ارشد جغرافیا با گرایش برنامه ریزی شهری و روستایی است. سی سال معلمی کرده ام و حدود نه سالی است که از آموزش و پرورش بازنشسته شده ام، خوشحالم که هیچ وقت از سخن گفتن درباره بوشهر بازنشسته نخواهم شد. البته قرعه به نام این جانب افتاده است و من به نمایندگی از سوی معلمان عزیزی که سال ها در کنارشان بوده ام، سخن می گوییم و گرنه شما با هر معلم بوشهری که صحبت کنید، همین حرفها را خواهید شنید.

۳۰۰۰ سال از عمر این دیار می گذرد

بوشهر سابقه و قدمتی طولانی دارد و از تاریخی پرافتخار برخوردار است. از طرفی در برخی از مقاطع تاریخی تنها مبدأ ورودی کشور از ناحیه جنوبی ایران بزرگ بوده است. از نظر سابقه هم باید گفت که ما از تاریخی با بیش از ۳ هزار سال قدمت برخورداریم.

ما در همین چند کیلومتری شهر بوشهر، آثار تمدن عیلام را داریم. ریشه ریشه یا لیان بخشی باقی مانده از تمدن عیلام است. علاوه بر این، آثار تمدنی هخامنشی مخصوصاً در شهرستان دشتستان وجود دارد.

ریشه تخریب شد، بوشهر آباد شد

آغاز آبادی بوشهر بعد از تخریب ریشه است. ریشه، منطقه ای در ۱۲ کیلومتری بوشهر و مربوط به دوره ساسانیان بوده است. زمانی که ریشه تخریب

سعادت

نگاهی به تاریخچه مدرسه سعادت بوشهر

شیخ محمدحسین سعادت

حسین جمالی

به عمل می آورند تا پیشرفت آن‌ها را بستجند و می‌بینند که نتیجه کار بسیار عالی است. از مسئولان و تجار و خیرین دعوت می‌کنند و نمایندگانی هم از تهران می‌آیند و می‌بینند که پیشرفت کار خیلی خوب است. بدین ترتیب نظر افکار عمومی هم به مدرسه سعادت جلب می‌شود.

در سال دوم فعالیت مدرسه تعداد دانش‌آموزان از حدود ۲۰ تا ۳۰ نفر بالغ بر ۳۵۰ نفر می‌شود.

علمی که کتاب‌های شیخ عبدالکریم سعادت چندین کتاب برای تدریس در مدرسه تألیف می‌کند

یکی از این کتاب‌ها میزان التعلیم است که شامل شعر و سایر موارد مورد نیاز دانش‌آموزان می‌شود. دیگری مسئله حسابیه برای درس ریاضیات است. در حال حاضر مادر مدرسه گاآوشنده‌ی داریم که حاوی ۱۰۰ تا ۱۵۰ جلد کتاب است که مؤلف این کتاب شیخ عبدالکریم سعادت است. به همین دلیل من ایشان را آدمی عالم و آگاه و پروفسور می‌دانم، آن هم یک پروفسور به تمام معنی.

در این مدرسه، از سه ماه تعطیلی خبری نبود از ۱۲ ماه سال، ۱۱ ماه آن را مدرسه باز بوده و فعالیت داشته است. یعنی معلمان و دانش‌آموزان بیش از یک ماه در سال فراغت و مرخصی نداشته‌اند.

بعد این شیخ عبدالکریم سعادت به نجف اشرف می‌رود و کلاً در کشورهای عربی تدریس می‌کند و حتی مدیریت آموزشگاه‌های آن‌جا را بر عهده می‌گیرد. شیخ محمدحسین سعادت هم یک دوره نماینده مجلس بوده است. در حال حاضر بسیاری از فارغ‌التحصیلان دبیرستان سعادت در کانادا، سوئیس، امریکا و دیگر کشورها در شغل‌های پزشکی، مهندسی و مشغول به فعالیت و خدمت هستند.

مرحوم منوچهر آتشی، شاعر معاصر، از دیگر فارغ‌التحصیلان این مدرسه بود که چند سال پیش به عنوان چهره ماندگار نیز معرفی شد. هم‌چنین آیت‌الله غلامعلی صفائی بوشهری (امام جمعه فعلی بوشهر) هم در دبیرستان سعادت تحصیل کرده است.

حسین جمالی، فوق لیسانس جامعه‌شناسی و مدیر فعال دبیرستان سعادت بوشهر است. در محل دبیرستان جدید سعادت که در جوار مدرسه قدیمی احداث شده است، او را ملاقات می‌کنیم. طوری با ما احوال پرسی می‌کند که یک لحظه شک می‌کنیم نکند قبلاً جایی همدیگر را دیده‌ایم. انگار سال‌های است که مارامی شناسد. بعد از سلام و علیک؛ برخی کتاب‌ها و اسناد مدرسه را روی میز می‌گذارد و می‌گوید: بنشینید تا از مدرسه قدیم سعادت برایتان بگویم که «حرف عشق را آخر نباشد».

برادر! حاضری برای تأسیس و اداره مدرسه به بوشهر برویم؟

با توجه به این که بوشهر بnder بوده است و مردم آن با کسانی که توسط کشتی از کشورهای دیگر می‌آمدند تعامل داشته‌اند، احمد خان در بایگی که حاکم بندر جنوب بود، نیاز به سواد و حساب و کتاب را در آن دوره به شدت احساس می‌کند.

احمد خان نامه‌ای به وزیر معارف وقت می‌نویسد و اعلام می‌کند که ما در بوشهر نیاز به مدرسه داریم، وزیر هم طی هماهنگی با مظفر الدین شاه برای تأسیس مدرسه پاسخ مثبت می‌دهد، ولی می‌گوید شرط بپایی مدرسه پیدا شدن یک مدیر و معلم است. وقتی در جستجوی معلم و مدیر برمی‌آیند، متوجه می‌شوند شیخ محمدحسین سعادت که بوشهری هم هست در مدرسه رشدیه تهران تدریس می‌کند. از ایشان سؤال می‌کنند که آیا شما حاضرید به بوشهر بروید تدریس کنید و مدیر مدرسه هم باشید. ایشان می‌پذیرد و خود را به بوشهر می‌رساند. در مسیر آمدن به بوشهر در شیراز، نزد اخوی خود شیخ عبدالکریم سعادت که باید او را پروفسور بنامیم می‌رود. شیخ محمدحسین در خانه برادرش شامی می‌خورد و می‌گوید: برادر! حاضری که با هم برای تأسیس و اداره مدرسه به بوشهر برویم، شیخ عبدالکریم هم می‌پذیرد.

دو برادر به بوشهر می‌آیند و علی‌رغم موانع و مشکلات موجود در آن زمان، مدرسه را راهاندازی می‌کنند. آغاز به کار مدرسه با ثبت‌نام حدود ۲۰ دانش‌آموز همراه است. آن زمان خیلی از کسانی که دستشان به دهنشان می‌رسیده است، فرزندانشان را برای تحصیل به کشورهای حوزه خلیج فارس می‌فرستادند، بعد از گذشت ۷ یا ۸ ماه از داشت‌آموزان امتحانی

نگاهی به قیام و مبارزات مردم بوشهر به پیشگامی رییس‌علی دلواری

قصه‌ایستادگی

در آغاز جنگ جهانی اول، قوای روس از شمال و نیروهای انگلستان از جنوب، کشور ما را در معرض هجوم قرار دادند و کشتی‌های جنگی انگلستان در مقابل بوشهر لنگر انداختند و نیروهای اشغالگر شهر بوشهر را به اشغال خود درآوردند. یک روز پس از اشغال بوشهر، چهاردهن نفر از ساکنان آن علیه اشغالگران اعتراض کردند ولی چون اهل جدال و اسلحه نبودند، دستگیر و به هندوستان تبعید شدند.

«رییس‌علی خان دلواری» و «شیخ حسین خان چاه کوتاهی» و «زایر خضر خان اهرمی» سه نفر از خوانین دلیر تنگستان از این وقایع آگاه شدند و تصمیم گرفتند که علیه دشمن قیام و در مقام دفاع از وطن برآینند.

رییس‌علی، در نامه‌های متعدد به شیخ محمدحسین برازجانی برای جهاد و قیام علیه قوای انگلستان کسب تکلیف می‌کند که سرانجام مرحوم شیخ صورتی از حکم جهادی که مراجع شیعه از نجف اشرف ارسال داشته بودند، به ضمیمه حکم خود مبنی بر وجوب جهاد با کفار انگلیسی و جلوگیری از رخنه آن‌ها به بنادر جنوب و دشتستان و تنگستان و لزوم همکاری خوانین این مناطق و بسیج مردم مسلمان برای رفتان به میدان جنگ صادر می‌کند و برای همه خوانین می‌فرستد. بعد از اشغال شهر بوشهر، نیروهای انگلیسی قصد تصرف ناحیه دلوار را می‌کنند. دلوار محلی بود که پیش از آن چند بار سربازان انگلیسی به آن جا تجاوز کرده، اما طعم تاخ شکست را در این ناحیه چشیده بودند.

قیام دلیران تنگستان علیه اشغالگران آغاز می‌شود و نیروهای متتجاوز انگلیسی که قریب به پنج هزار نفر بودند، در دام دلیر مردان تنگستانی گرفتار می‌آیند و عده زیادی از متتجاوزان انگلیسی در این حمله از بین می‌روند. قیام مردم تنگستان بر روی هم هفت سال طول می‌کشد و در این مدت، دلیران تنگستانی جانانه در مقابل متتجاوزان ایستادگی می‌کنند. سرانجام، رییس‌علی، در تاریخ ۱۲ شهریور ۱۲۹۴، در ناحیه «تنگ صفر» هنگام شیوخون به دشمن از پشت سر توسط غلامحسین تنگکی که به او خیانت کرده بود، به فیض شهادت نایل آمد و با انتقال پیکر مطهرش به عراق در دارالسلام واقع در نجف اشرف به خاک سپرده شد. پس از شهادت رییس‌علی، انگلیسی‌ها مجبور شدند مناطق جنوب و بوشهر را تخلیه کنند و بدینسان پرچم انگلیس توسط مردم غیور منطقه جنوب به خصوص بوشهر به پایین کشیده شد.

رییس‌علی، قهرمان مبارزه با استعمار

رییس‌علی دلواری فرزند رییس محمد، کدخای ده دلوار بود که در سال ۱۲۶۰ ه.ش. متولد شد. او در عصر مشروطیت جوانی بیست و چهار ساله، بلند همت، شجاع، در صدق و وفا بی‌مانند و در حب وطن کمنظیر و در توکل به خدا ضربالمثل بود. پاکی سرشت و صفات حميدة او طوری بود که زبانزد این‌ها وارد میدان مبارزه با انگلیسی‌ها شدند. یک با انگلیسی‌ها شدند. یک نمونه‌اش همین رییس‌علی دلواری است که به نظر من مقابله پرداخت، شکست سنگینی بر قوای انگلستان وارد کرد و در حین مبارزه با دشمنان اسلام و ایران به شهادت رسید.

بخشی از سخنان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار اعضای ستاد کنگره شهید رییس‌علی دلواری در سال ۱۳۸۸ اوج شروع جریان مقاومت با چهارچوب دینی و اسلامی در طول سال‌های متتمادی گذشته در کشور، دوران قیام مردم بوشهر بوده است. انگلیسی‌ها در ساحل بوشهر پیاده شدند و علماء ایستادگی کردند. حرکت این‌ها – رییس‌علی دلواری – رسوخ روح دینی مجاهدت بر انگلیس را در ملت ما نشان می‌دهد. این‌ها وارد میدان مبارزه با انگلیسی‌ها شدند. یک نمونه‌اش همین رییس‌علی دلواری است که به نظر من جا دارد از این مرد تجلیل بشود.